

Ettepanekud liikumislike erivajadustega isikute juurdepääsu tagamiseks avalikele kohtadele

LISA 2

Indrek Teder
Õiguskantsler
9/080249/0804913
Kohtu 8, 15193 Tallinn

Teie: 08.07.2008 nr 7-

Meie: 01.08.2008

Ettepanekud liikumislike erivajadustega isikute juurdepääsu tagamiseks avalikele kohtadele

Austatud õiguskantsler,

täname Teid tähelepanu pööramast liikumisraskustega inimeste probleemidele ja 26.06.08 ümarlaua korraldamise eest antud küsimuses. Ümarlaval said kõik osapooled öelda välja oma seisukoha ja arvamuse olukorrast avalike kohtade ligipääsetavusega Eestis. Leiti, et olukord pole hea ja tuleb teha jõupingutusi selle parandamiseks.

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu (ELIL) ettepanekud ligipääsu tagamiseks avalikele hoonetele ja rajatistele:

- 1. Probleem:** riigil ja omavalitsustel puudub info avalikke teenuseid pakkuvate asutuste ligipääsetavuse kohta.

Ettepanek: ELIL viib ellu üle-eestilist veebipõhist ligipääsetavuse kaardistamise projekti. Lepingud töödeks sõlmitakse omavalitsustega läbirääkimiste tulemusena, seni on kaardistatud ligi 1360 objekti, veebi aadress on <http://liikumisvabadus.invainfo.ee>. Töö tõhustamiseks ettepanek: ministriumid tellivad ELILit kaardistamise (annavad objektide nimekirjad) oma haldusalade kaupa.

Näiteks:

Sotsiaalministeerium: tervishoiuasutused, hoolekandeesutused, pensioniametid, tööturuametite esindused jne;

Haridus- ja Teadusministeerium: haridusasutused – lasteaiad, gümnaasiumid, kutsekoolid, ülikoolid jne;

õigusabi institutsioonid – notarid, kohtud jne;

Siseministeerium: politseijaoskonnad, Kodakondsus- ja Migratsiooniameti teenindusbürood jne

Kultuuriministeerium: kultuuriasutused – teatrid, kontserdisaalid, muuseumid, raamatukogud jne

Jne.
- 2. Probleem:** ehitusjärelvalve on nõrk, kasutusluba antakse ehitistele, kus pole tagatud liikumisvabadus.

Ettepanek: projekterimise käigus konsulteeritakse ELILi spetsialistiga, kes annab hinnangu/allkirja projekti vastavusest Ehitusseaduse lisaga, mis sätestab nõutavad

normid ligipääsetavusele. Ehitisele kasutusloa andmisel testib seda reaalse liikumispuudega inimene, aktiiv on kohustuslik ELiLi invaeksperdi allkiri.

3. **Probleem:** korrusmajades pole kinnisvaraarendajate poolt arvestatud ligipääsetavuse tagamisega.

Ettepanek: minna seadusandlikult üle Soome praktikale, kus kolme ja enama korrusega majas on lift kohustuslik. Välistab olukorra, kus äsja invaliidistunu on sunnitud korterit vahetama, sotsiaalpinda taotlema või nelja seina vahele jääma.

4. **Probleem:** arhitektide ja projekterijate koolitus ligipääsetavuse alal puudulik.
Ettepanek: õppekavade mahtu suurendada, kutsuda loenguid pidama liikumispuudega inimesi, et saada praktilist-elulist teavet liikumisprobleemide kohta ja leida sobivaid lahendusvariante.

5. **Probleem:** puudub süsteemne lähenemine liikumispuudega inimese probleemidele.

Ettepanek: ametkondadevahelises koostöös (arengukavade, detailplaneeringute koostamisel jne) tuleb lähtuda tervikust: liikumispuudega inimese eluase, sealt väljapääs; transpordiküsimused ja teede olukord, invaparkimiskohtade olemasolu; ligipääs avalikele hoonetele ja rajatistele. Pole kasu n ligipääsetavale kinole, kui puuduvad võimalused sinna jõudmiseks – ühiskondlik transport või parkimisvõimalused autole.

6. **Probleem:** ühistranspordivahendid pole ligipääsetavad.

Ettepanek: lubada transpordifirmadel sisse osta üksnes madalapõhjalisi busse, trammetrolle. Teatavasti kehtib Euroopa Liidus 2003.a. augustist Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/85/EC (vastu võetud 20.11.2001), mille järgi EL liikmesriigid peavad tagama, et kõik linnapiirkonnas kasutamiseks ostetud bussid on ligipääsetavad väiksema liikumisvõimega reisijatele, s.o. "...reisijatele, kellel võib raskusi olla ühistranspordi kasutamisel, nagu näiteks puuetega inimesed, väikesekasvulised inimesed, raske pagasiga reisijad, vanemad inimesed, rasedad, reisijad lastega, s.h. lapsevankriga". Direktiiv busside ja väikebusside kohta avaldati 13.02.2002.a. (OJ L 42, 13.02.02) ja on kättesaadav koduleheküljel

www.europa.eu.int/eur-lex/en/index.html

Direktiivi lisas nr.7 on toodud nõuded tehnilistele vahenditele võimaldamaks väiksema liikumisvõimega reisijate ligipääsu sõidukisse.

Lisaks eeltoodule – **Eestis pole ühtegi linna vahelist bussi, mida saaksid kasutada ratastoolis reisijad!**

7. **Probleem:** avalikkuse teadlikkus universaalse disaini kontseptsioonist on puudulik.

Ettepanek: ministriumid ja organisatsioonid peavad tegema järjekindlat teavitustööd (mitte juhuslikke kampaaniaid!), selleks peaksid ministriumid ühiselt riigitelevisioonis käivitama saatesarja(d), rääkivas ja kirjutavas meedias samuti.

8. **Probleem:** omavalitsuste juhtide teadlikkus universaalse disaini kontseptsioonist on puudulik.

Ettepanek: rohkelt teabepäevi, kuhu kaasatakse ametnikele lisaks liikumispuudega inimesi; koos testitakse omavalitsuses, kus teabepäeva läbi viiakse, teede ja hoonete ligipääsetavust. Kindlasti ei piisa üksnes teoreetilistest, loengu vormis teabepäevadest, kaasnema peab ka praktiline pool.

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit on siiralt huvitatud igakülgsest koostööst kõigi asjast huvitatud ametkondadega, et parandada tänast kehva olukorda avalikele hoonetele ja rajatistele ligipääsuvõimalustega.

Lugupidamisega

Auli Lõoke,
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht

5293144, 6720223